

Om du drabbas av översvämning - en checklista

Nedan redovisas en checklista över vad man bör tänka på om man drabbas av källaröversvämning. Vid källaröversvämning under torrväder bör man undersöka servisbrunnen. På så vis kan man konstatera om översvämningen är orsakad av stopp i fastighetens ledningar eller av stopp i kommunens ledningar.

Att tänka på för att underlätta utredningsarbetet:

- Hur kom vattnet in?
- Vilka åtgärder vidtog du?

Checklista

- Bryt all elektrisk ström i de översvämmade lokalerna. Se dock till att eventuell dräneringspump inte stannar.
- Flytta om möjligt fukt känsliga inventarier.
- Skaffa hjälp med läns pumpning.
- Var noga med hygien efter kontakt med inträngande avloppsvatten.
- Ring försäkringsbolaget.
- Ordna hjälp med skadereglering och uttorkning.
- Anmäl översvämningen till VA-enheten.
- Eventuella ersättningskrav på VA-enheten måste meddelas skriftligt.

Vart söka hjälp?

Vid fel på kommunens vatten och avloppsledningar och liknande bör du kontakta:

- Skadeanmälan (Försäkringsbolagen)
- Störningar på privata ledningar (VVS-företag), sök kontaktuppgifter på Internet
- Igensatta rännstensbrunnar dagtid (Gatukontoret)
- Läns pumpning (Brandkåren), (OBS! Endast vid risk för personskada eller allvarligt akut hot mot egendom/miljö).

Skadeutredning och bedömningsgrunder

Skadeutredning

För varje inrapporterad källaröversvämning som leder till skadekrav gör kommunens VA-enhet en skadeutredning. Avsikten med denna är dels att ta reda på orsakerna till översvämningen, dels att klara ut om fastighetsägaren och kommunen fullgjort sina respektive skyldigheter att förhindra översvämning. Beroende på omständigheterna kring en översvämning kan skadeutredningen innefatta ett eller flera av följande moment:

- Genomgång av tillgängliga ritningar över fastighetens VA-system.
- Genomgång av aktuella nederbördsförhållanden vid översvämningstillfället.
- Besiktning på platsen.
- Invändig inspektion av misstänkta ledningar med hjälp av TV-kamera.
- Datorberäkning av avloppssystemets kapacitet.
- Bedömning av om ledningssystemet klarar dimensionerande regn.

Skadan ska först anmälas till försäkringsbolaget som gör en skadevärdering.

Om fastighetsägaren har anspråk på ekonomisk ersättning från VA-enheten för inträffade skador måste en skriftlig begäran om detta lämnas till VA-enheten. Denna ska innehålla en noggrann specifikation av nedlagda kostnader (kopior på fakturor).

Om fastighetsägaren har försummat sitt ansvar kan det leda till att eventuella skadeanspråk på VA-verket förändras eller avslås.

Bedömningsgrunder för ersättning av skada

Om skada inträffar på grund av att kommunens va-anläggning inte uppfyller skäliga anspråk på säkerhet/funktionalitet har VA-enheten enligt va-lagen ett särskilt ansvar mot abonnenten (vanligen fastighetsägaren).

För andra än abonnenter, t ex hyresgäster, gäller vanliga skadeståndsregler. Enligt dessa måste den drabbade bevisa att skadan inträffat på grund av vårdslöshet från kommunens sida. De krav på ersättning för skador i samband med källaröversvämning som kommer in till kommunens VA-enhet bedöms enligt följande huvudregler:

- VA-enheten betalar inte ut någon ersättning för översvämningsskador om kommunen byggt om avloppssystemet i gatan till duplikatsystem och fastigheten efter uppmaning från VA-verket inte separerat sitt avlopp. Den som är osäker på om tidigare fastighetsägare följt VA-verkets uppmaning i detta avseende bör kontakta VA-enheten.
- VA-enheten betalar normalt inte ut någon ersättning om skada orsakats av marköversvämning.
- Yrkad ersättning reduceras om ritningarna över fastighetens va-system visar att översvämningsskydd ska finnas och dessa genom bristande skötsel inte fungerat.

Motsvarande gäller även om andra felaktigheter i fastighetens va-system bidragit till skadan. Försäkringsbolagens bedömningsgrunder för ersättning av skada
Det går inte att generellt säga vad försäkringen täcker vid översvämningsskador. Försäkringsbolagen har nämligen olika villkor.
Här ska mycket kortfattat redogöras för de vanligaste försäkringsvillkoren.

Skador på byggnad och lös egendom

Skador på byggnad och lös egendom som orsakats av att vatten strömmat ut från en trasig vatteninstallation i byggnaden brukar normalt ersättas av försäkringsbolaget. Vid källaröversvämning orsakad av regn eller snösmältning utgår i allmänhet inte någon ersättning om skadorna inträffat vid normala förhållanden. De flesta försäkringsbolag brukar däremot ersätta skador som uppkommit i samband med extrem väderlek. Detta gäller både då vatten tränger in i källaren genom avloppssystemet och då vatten strömmar från markytan direkt in i byggnaden. Med extrem väderlek avser bolagen i allmänhet skyfall som har en intensitet av minst 1 mm per minut eller 50 mm per dygn. Skador i samband med extrem väderlek har ofta högre självrisk än övriga vattenskadorna.

- Kontakta ditt försäkringsbolag och hör efter vad som gäller för just din försäkring.
- Om du finner att din försäkring är otillräcklig så undersök möjligheten att teckna en tilläggsförsäkring.

Vem ansvarar för vad?

Fastighetsägaren och kommunen har båda ansvar för att förhindra uppkomst av källaröversvämningar.

Kommunens ansvar

- De allmänna ledningarna ska vara rätt dimensionerade så att ledningssystemet inte blir överbelastat vid normalt förekommande regn.
- De allmänna ledningarna ska vara väl underhållna. Till exempel ska avloppsledningarna vara fria från trädrötter och andra föremål som kan reducera kapaciteten.
- Kommunen ska vid ombyggnad av kombinerad avloppsledning i gatan till duplikatsystem informera berörda fastighetsägare.

Fastighetsägarnas ansvar

- Fastighetens VA-system ska vara väl underhållet. Inte minst gäller detta anordningar för skydd mot inträngande avloppsvatten.
- Alla förändringar av fastighetens VA-system ska godkännas av VA-enheten.
- Separera avloppssystemet inom fastigheten då kommunen anlagt ett duplikatsystem i gatan.
- Se till att fastighetens stuprör inte felaktigt är kopplade på spillvattenledning.
- Se till att fastighetens dräneringsrör inte felaktigt är kopplade på spillvattenledning.
- Lämpligt utnyttjande av källaren.

Referenser

Referenstext från:

<https://www.valdemarsvik.se/vatten-avfall-miljo/vatten-och-avlopp/kallaroversvamning/ordlista-begrepp-som-anvands-i-detta-avsnitt/>

Referens MSB: Översvämning, Information från MSB

I informationsfilmen från MSB Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, finns konkreta råd hur du gör vid en översvämning. I faktafoldern från MSB, Så skyddar du din fastighet vid översvämningar hittar du också mer information. För att se aktuell status på vattennivåerna just nu se vidare i kartan visar hur vattennivåerna ser ut nu.

Översvämning inomhus

Om du har översvämning inomhus och inte tror att det beror på stopp i ditt eget avlopp ska du ringa Stockholm Vatten och Avfall, telefon 08-522 131 00. Om läget är akut och det är helg, kväll eller natt ska du ringa Stockholm Vatten och Avfalls journummer: 08-454 25 70.

Om du tror att översvämningen beror på ett stopp i ditt avlopp ska du kontakta din hyresvärd eller fastighetsägaren.

Översvämning utomhus

Om det uppstår kris vid höga flöden i vattendrag och risk för att egendom skadas, till exempel bostadshus, kontakta Räddningstjänsten på telefon 114 14.

Översvämningar på grund av dagvattenproblem, regnvatten, på kommunens gator ska felanmälas till Servicecenter på dagtid. För akuta ärenden på kvällar, nätter och helger, kontakta Räddningstjänsten på 11414. Räddningstjänsten har kontakt med kommunens jourgrupp för vidare hantering.

Ansvar vid en översvämning

Det är du som fastighetsägare som har ansvar att skydda dig själv och din egendom. Följ SMHI:s prognoser och varningar om vattennivån höjs. Uppdaterad 2 november 2020

Ref: Huddinge kommun

<https://www.huddinge.se/stadsplanering-och-trafik/felanmalan-drift-och-underhall/oversvamning/>

<https://www.huddinge.se/bostad-och-miljo/vatten-och-avlopp/oversvamning/>

Ordlista över begrepp

Avloppsenhet - Golvbrunn, toalettstol, badkar, handfat, etc.

Avloppsvatten - Förorenat vatten som avleds i avloppsledningsnätet. Kan bestå av spillvatten, dagvatten och dräneringsvatten.

Dagvatten - Ytligt avrinnande regnvatten och smältvatten.

Dräneringsvatten - Grundvatten och nedträngande vatten från regn och snösmältning som avleds i dräneringsledning eller dike.

Duplikatsystem - Avloppssystem där spillvatten och dagvatten avleds i skilda ledningar.

Förbindelsepunkt - Den punkt omedelbart utanför tomtgränsen där den privata servisledningen ansluter till kommunens ledning.

Kombinerat system - Avloppssystem där spillvatten och dagvatten avleds i gemensam ledning.

Recipienten - Mottagare av behandlat eller obehandlat avloppsvatten: till exempel hav, sjö, vattendrag.

Separera - Ombyggnad av kombinerat avloppssystem till duplikatsystem.

Servisledning - Ledning som ansluter fastigheten till ledningen i gatan.

Spillvatten - Förorenat vatten från bl a hushåll och industrier.

Spygatt - Brunn för avledning av dagvatten.

Vatteninstallation - Vattenledning, tvättmaskin, diskmaskin etc.